

Směrnice vedoucí katedry pedagogiky a psychologie č. 4/2016

Část I.

Obecná ustanovení

Čl. 1

- (1) Tuto směrnici vydává vedoucí katedry pedagogiky a psychologie (dále též jen „vedoucí katedry“) na základě čl. 18 opatření děkana č. 5/2016 o studiu (dále jen „opatření děkana“).
- (2) Tato směrnice konkretizuje pravidla obsažená v opatření děkana týkající se státní závěrečné zkoušky (dále jen „SZZ“) pro obor **Učitelství pro mateřské školy**.

Část II.

Oborová část SZZ

Čl. 2

Zkouška z předmětu SZZ

(1) SZZ zpravidla zahrnuje několik samostatně hodnocených zkoušek z jednotlivých předmětů SZZ (dále jen "zkouška z předmětu SZZ"). Zkouška z předmětu SZZ se může členit na dílčí součásti; ty jsou však hodnoceny souhrnně jednou známkou za celou zkoušku z předmětu SZZ.

(2) Katedra garantuje tyto zkoušky z předmětu SZZ

Povinné předměty SZZ

- a) KPE/QMZB1 Předškolní pedagogika,
- b) KPE/QMZB2 Psychologie;

Povinně volitelné předměty SZZ (student volí právě jeden předmět podle vystudované specializace):

- c) KPE/QMZB3 Speciální pedagogika,
- d) KPE/QMZB4 Estetika.

Zkoušky QMZB1 a QMZB2 se koná v jednom termínu. Zkouška QMZB3, respektive QMZB4 se koná ve druhém termín spolu s obhajobou diplomové práce.

Čl. 3

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QMZB1 Předškolní pedagogika

(1) Do zkoušky ústí tyto povinné předměty

- a) KPE/MHMB (KPE/MHMK)ⁱ Hry v mateřské škole

b) KPE/MOPDB (KPE/MOPDK)	Obecná pedagogika a dějiny pedagogiky
c) KPE/MPPB1 (KPE/MPPK1)	Předškolní pedagogika I
d) KPE/MPXB1 (KPE/MPXK1)	Průběžná pedagogická praxe I
e) KBI/MDSB2 (KPE/MDSK2)	Dítě a svět II-didaktika environmentální výchovy
f) KPE/MKDB1 (KPE/MKDK1)	Komunikace s dětmi I
g) KPE/MPPB2 (KPE/MPPK2)	Předškolní pedagogika II
h) KPE/MSXB1 (KPE/MSXK1)	Souvislá pedagogická praxe I
i) KPE/MAVPB (KPE/MAVPK)	Alternativní vzdělávací programy
j) KPE/MFDB1 (KPE/MFDK1)	Filosofie pro děti I
k) KPE/MKDB2 (KPE/MKDK2)	Komunikace s dětmi II
l) KPE/MKUB1 (KPE/MKUK2)	Kurikulum v MŠ I
m) KPE/MPXB2 (KPE/MPXK2)	Průběžná pedagogická praxe II
n) KPE/MSPB1 (KPE/MSPK1)	Speciální pedagogika I
o) KPE/MFDB2 (KPE/MFDK2)	Filozofie pro děti II
p) KPE/MKUB2 (KPE/MKUK2)	Kurikulum v MŠ II
q) KPE/MPDB1 (KPE/MPDK1)	Pedagogická diagnostika I
r) KPE/MSXB2 (KPE/MSXK2)	Pedagogická praxe souvislá II
s) KPE/MTDB2 (KPE/MTDK2)	Tvořivá dramatika II
t) KSV/MMEB (KSV/MMEK)	Mediální pedagogika
u) KPE/MMGB1 (KPE/MMGK1)	Management I
v) KPE/MPDB2 (KPE/MPDK2)	Pedagogická diagnostika II
w) KPE/MPXB3 (KPE/MPXK3)	Průběžná pedagogická praxe III
x) KPE/MSXB3 (KPE/MSXK3)	Souvislá pedagogická praxe III
y) KIN/MDTB (KIN/MDTK)	Digitální technologie v předškolním vzdělávání
z) KPE/MEVAB (KPE/MEVAK)	Evaluace
aa) KPE/MMGB2 (KPE/MMGK2)	Management II
bb) KPE/MŘRB (KPE/MŘRK)	Řečové a rozumové činnosti
cc) KPE/MSARB (KPE/MSARK)	Sociální aspekty rodiny v pedagogickém kontextu

(2) Do zkoušky ústí též povinně volitelné předměty; povinnosti jejich plnění stanovuje platný studijní plán. SZZ ověřuje kompetence studenta, které získal či rozvinul studiem pedagogických a psychologických předmětů určených platným studijním plánem.

(3) Zkouška má ústní formu. Čas určený na přípravu je minimálně 20 minut. Vlastní zkouška trvá maximálně 30 minut. Hodnoceny jsou nejen teoretické znalosti, ale také schopnost znalostí aplikovat, uvádět reálné příklady jako ilustraci. Znamku navrhnou v neveřejné rozpravě po vyzkoušení všech studentů členové komise, kteří zkoušeli. Ostatní členové komise se mohou ke známce vyjádřit. Pokud nejsou stanoviska souhlasná, o známce hlasují na návrh předsedy všichni členové komise.

(4) Tematické okruhy zkoušky jsou:

1. Pedagogika, její základní kategorie. Předškolní pedagogika v systému pedagogických disciplín. Aplikace základních termínů pedagogiky v předškolní pedagogice.
2. Proměny pojetí dítěte a dětství v historické perspektivě (s odvoláním na dílo vybraných osobností: J. Locke, J. J. Rousseau, J. H. Pestalozzi); cesta k humanistickým přístupům.
3. Pojetí dítěte a dětství v díle J. A. Komenského a jeho odkaz pro současnost.

4. Počátky a vývoj institucionální předškolní péče a vzdělávání dětí v Evropě a v Česku (J. V. Svoboda, F. Fröbel a další osobnosti působící před r. 1989).
5. Model osobnostně orientované předškolní výchovy (pedocentrismus jako teoretické východisko; pedagogické přístupy uplatňované v našich mateřských školách v první polovině 20. století).
6. Hnutí za novou výchovu (pedagogická východiska, uplatňování v našich MŠ v první polovině 20. století), vliv na předškolní výchovu a vznik alternativních modelů edukace (M. Montessoriová, R. Steiner, C. Frenet, O. Declory, E. Keyová).
7. Hledání podoby mateřské školy po roce 1989 u nás a charakteristika alternativních MŠ (Začít spolu, Zdravá MŠ, lesní MŠ).
8. Potřeby dítěte předškolního věku (vymezení základních potřeb dítěte: Maslow, Langmeier & Matějček, Dunovský; jejich uspokojování v prostředí MŠ s ohledem na RVP PV; respektující přístup).
9. Vztah cílů a obsahu předškolního vzdělávání; projektování vzdělávání (Bílá kniha a systém kurikulárních dokumentů); hledání podoby mateřské školy po roce 1989.
10. Kurikulární dokumenty pro předškolní výchovu (rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání vymezené RVP PV, klíčové kompetence dítěte předškolního věku, vztah RVP PV, ŠVP MŠ a TVP).
11. Mateřská škola jako vzdělávací a výchovná instituce (význam působení MŠ na rozvoj dítěte, vstup dítěte do MŠ, cíle a úkoly MŠ, organizace života dětí v MŠ, legislativa).
12. Hra jako základní nástroj učení a vrůstání dítěte do okolního světa (vymezení pojmu, znaky, vlastnosti; význam hry pro dítě a jeho rozvoj, vývojové etapy hry, třídění her a jejich výchovné využití, hračka v mateřské škole).
13. Respektující komunikace a její techniky, vliv na rozvíjení osobnosti dítěte.
14. Evaluace a autoevaluace jako prostředek zjišťování kvality MŠ (vnější a vnitřní evaluace mateřské školy, význam autoevaluace MŠ, metody autoevaluace, tvorba projektu rozvoje školy).
15. Předškolní výchova jako součást sociální a vzdělávací politiky u nás a v zemích EU (současné tendence, modely péče, legislativa, MŠ jako instituce poskytující veřejnou službu).
16. Profesionální identita učitele MŠ (legislativa spojená s učitelským vzděláním; profesní vývoj učitele MŠ). Profesionální etika. Kompetence učitele MŠ (kompetence diagnostická a intervenční; pedagogická reflexe a sebereflexe).
17. Předškolní vzdělávání a jeho obsah (učební obsahy vymezené RVP PV; pěstování základů gramotností; cizí jazyk v předškolním vzdělávání).
18. Edukační proces v podmínkách MŠ (metody práce; pedagogické zásady; organizační formy; prožitkové a kooperativní učení; integrované pojetí a projekty v prostředí MŠ)
19. Návaznost předškolního a primárního vzdělávání (posuzování školní zralosti a školní připravenosti; kompetence předškolního dítěte při opouštění mateřské školy; odklad školní docházky; domácí vzdělávání).
20. Princip inkluze v současné předškolní výchově (rozlišení integrace a inkluze; dítě se speciálními vzdělávacími potřebami; dítě sociálně znevýhodněné; nadané dítě v MŠ; možnosti spolupráce s rodinou)

21. Dítě předškolního věku a rodina (problémy současné české rodiny, přechod dítěte z rodiny do MŠ, připravenost dítěte na vstup do MŠ, spolupráce rodiny a MŠ, povinná docházka do MŠ).
 22. Aktuální problémy předškolní výchovy (role médií; sexuální výchova, prevence sociálně patologických jevů, dvouleté děti v MŠ, současné dětství).
 23. Pedagogická diagnostika dítěte (podstata a cíl diagnostiky dítěte v předškolním věku, oblasti diagnostiky dítěte, popis konkrétních metod pedagogické diagnostiky, tvorba individuální vzdělávacího programu) a hodnocení dítěte.
 24. Dětská práva a jejich specifika v předškolním věku (vývoj náhledů na práva dítěte, Úmluva o právech dítěte v ČR; vztah dětských práv a potřeb dítěte předškolního věku).
 25. Výchovné důrazy v předškolní období (výchova environmentální, mravní, multikulturní, estetická; globální výchova).
- (5) Student si losuje jednu otázku pro zkoušku KPE/QMZB1 a jednu otázku KPE/QMZB2 (viz čl. 4) zároveň.
 - (6) Přípravuje se v místnosti, kde se zkouší. Ke každé otázce je veden rozhovor, na základě kterého student prokáže nejen teoretické znalosti, ale také schopnost znalosti aplikovat, uvádět reálné příklady jako ilustraci. Zkouší členové komise, které určí předseda komise. Do rozhovoru se může zapojit kterýkoli další člen komise.

Čl. 4

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QMZB2 Psychologie

- (1) Do zkoušky ústí tyto povinné předměty

a) KPE/MPSB1 (KPE/MPSK1)	Psychologie pro učitele MŠ I
b) KPE/MOSVB (KPE/MOSVK)	Osobnostní a sociální výcvik
c) KPE/MPSB2 (KPE/MPSK2)	Psychologie pro učitele MŠ II
d) KPE/MPSB3 (KPE/MPSK3)	Psychologie pro učitele MŠ III
e) KPE/MPSB4 (KPE/MPSK4)	Psychologie pro učitele MŠ IV
f) KPE/MPSB5 (KPE/MPSK5)	Psychologie pro učitele MŠ V
g) KPE/MPSB6 (KPE/MPSK6)	Psychologie pro učitele MŠ VI

 a předměty praxí, které jsou uvedeny v článku 3 (1).
- (2) Pro KPE/QMZB2 platí pravidla, která jsou uvedena v člancích 3 (3), 3 (7).
- (3) Tematické okruhy zkoušky jsou:
 1. Determinace lidské psychiky; jednota stránky fyzické + psychické + sociální + spirituální
 2. Vrozené a získané, zrání a učení; pojmy temperament (Thomas, Chesse, Birch), charakter (vývoj morálního usuzování), schopnosti (vývoj, inteligence, EI),
 3. Vliv rodiny na osobnost člověka – citová vazba, výchovné styly, přijetí (bezvýhradné x s podmínkami), sourozenecké konstelace, podnětnost x nepodnětnost; vřelost x chlad

4. Norma a normalita; znaky duševního zdraví; rizika nálepkování; nejčastější psychické poruchy v předškolním věku
5. Socializace (primární a sekundární) a sociální učení, problematika odměn a trestů
6. Narušení vývoje – deprivace, subdeprivace, CAN, projevy deprivace a subdeprivace
7. Vývoj člověka v prvních třech letech života (vlivy prenatální, období kojenecké a batolecí – zejména vývoj psychický – kognitivní, emoční, sociální)
8. Předškolní období – zejména vývoj řeči a kognitivní,
9. Předškolní období – zejména vývoj emoční, sociální, význam hry v předškolním věku
10. Školní zralost a odklad školní docházky, péče o děti s odkladem
11. Osobnost učitele v mateřské škole- kompetence, předpoklady (emoční inteligence, charakter, resilience, syndrom vyhoření),
12. Autorita a pojetí autority, její zdroje a úskalí, patologie moci, atribuce, vliv učitelova očekávání na žáka a na třídu
13. Komunikace a interakce v MŠ (učitel x rodič, učitel x žáci, učitel x vedení školky); verbální, neverbální, kongruence, Pygmalion a Golem efekt.
14. Sebepojetí – vývoj, vliv rodiny a učitele na sebepojetí dítěte, sebepojetí učitele
15. Psychohygiena, osobnostní rozvoj, seberealizace (dětí, učitele)
16. Pedagogická diagnostika a její metody, diagnostika a autodiagnostika učitele, diagnostika dítěte a třídy
17. Motivace – poznávací, sociální, výkonová; zóna nejbližšího vývoje
18. Rodina x mateřská škola (adaptace dítěte, rozdíly ve výchově, střet hodnot, multikulturní a jiné aspekty), mateřská škola jako prostor pro edukaci rodičů
19. Problematika individuálního přístupu, IVP
20. Péče o děti a rodiny s častějšími diagnózami (ADD, ADHD, PAS, neurózy, mentální retardace, děti s chronickým onemocněním), spolupráce s odbornými pracovišti (SPC, PPP, dětský lékař)
21. Náročná témata ve výchově (téma sexu, smrti, multikulturní a jiné odlišnosti)
22. Náročné životní situace a jejich zvládnutí (krize, trauma), posilování adaptivních strategií
23. Psychologické teorie a psychoterapie jako opora pro osobnostní růst učitele a pro práci s dětmi (inspirace psychoanalýzou - obranné mechanismy, attachment, interpersonální psychologií – směry vztahování se k lidem, logoterapií – smysl života, humanistickou – bezvýhradné přijetí, autenticita, kongruence, seberealizace a existenciální psychologií – zdroje úzkosti (smrt, osamělost, svoboda, smysl).
24. Vysvětlení pojmů z RVP – individuální a věkové zvláštnosti, pedocentrismus, autoregulace, respektování dítěte, osobnostní přístup, individuální přístup
25. Mateřská škola v kontextu života dítěte a rodiny (klady, zápory, rizika), zásady pro snadnější adaptaci, důvody obtížné adaptace.

https://wstag.jcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_mode=view&pc_windowid=221175&pc_phase=action&pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBkYDMYm jQ0NxVmZADxOIpLEktSvVMrwTwRXUsjI2NjcyMDYzMLUxNzc0NLS3OgDAMAd OYTWToAAAA*&pc_type=portlet&pc_interactionstate=JBPNs_r00ABXfcAA5wcmVkbWV0WmtYUHJhYwAAAAEAA0tQRQAocHJIZG1ldFNlbWVzdHIAAAABAAJMUw AKcHJIZG1ldFJvawAAAAEABDIwMTYADnByZWRtZXRa3JQcmVkaAAAAQAET 1NQUAQAocHJvaGxpemVuaUFjdGlvbgAAAAEAPmN6Lnpjds5zdGFnLnBvcnRsZXRz MTY4LnByb2hsaXplbmKucHJIZG1ldC5QcmVkbWV0RGV0YWlsQW - prohlizeniDetail

Čl. 5

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QMZB3 Speciální pedagogika

- (1) Do zkoušky ústí tyto povinné předměty
 - a) KPE/MSPB1 (KPE/MSPK1) Speciální pedagogika I
 - b) KPE/MSPB2 (KPE/MSPK2) Speciální pedagogika II
 - c) KPE/MPDB1 (KPE/MPDK1) Pedagogická diagnostika
 - d) KPE/MPDB2 (KPE/MPDK2) Pedagogická diagnostika II
 - e) KPE/MZPB (KPE/MZPK) Základy pediatrie pro pedagogy
 - f) KPE/MPPAB (KPE/MPPAK) Pedagogická praxe asistentká
 - g) KPE/MKLPB (KPE/MKLPK) Kurz logopedické prevence
 - h) KPE/MPŠOB (KPE/MPŠOK) Prevence školních obtíží
 - i) KPE/MVPIB (KPE/MVPIK) Vybrané problémy integrace dítěte s handicapem v MŠ
- (2) Zkouška má ústní formu. Čas určený na přípravu je minimálně 20 minut. Vlastní zkouška trvá maximálně 30 minut.
- (3) Pro KPE/QMZB3 platí pravidla, která jsou uvedena v člancích 3 (3), 3 (7).
- (4) Tematické okruhy zkoušky jsou:
 1. Speciální pedagogika jako vědní obor – předmět, cíle, systém speciální pedagogiky; terminologie ve speciální pedagogice (vada, porucha, postižení...), vývoj a nová východiska speciální pedagogiky; integrativní/inkluzivní pedagogika.
 2. Metody speciální pedagogiky; norma, normalita, abnormalita ve speciální pedagogice; individuální pojetí normality, relativizace pojmu normalita. Klasifikace postižení podle etiologie a potřeby podpory. Komplexní péče o jedince s postižením- podpora v resortu školství (výchova, vzdělávání, poradenství); možnosti podpory z jiných resortů- zdravotnictví, sociální resort.
 3. Proces socializace u dětí s postižením- definice procesu socializace, složky socializačního procesu, socializace v rodině, ve škole; speciálně pedagogický pohled na socializaci- sociabilita, resocializace, dopady postižení do procesu socializace, stupně socializace; integrace, segregace, inkluze.
 4. Poradenství ve speciální pedagogice- definice poradenství, cíle, metody, poradenský systém u nás (poradenská pracoviště: ŠPZ, ŠPP, SVP); personální obsazení poradenského pracoviště, úloha v procesu péče o dítě s postižením. Raná péče (vymezení rané péče, cílové skupiny a oblasti podpory, formy poskytovaných služeb).
 5. Diagnostika ve speciální pedagogice (lékařská, psychologická, sociální, speciálně pedagogická), hlavní oblasti diagnostiky ve speciální pedagogice (laterální, motorika, řeč...), diagnostické metody obecné a speciální, prevence ve speciální pedagogice.

6. Dítě s postižením a jeho rodina- rodina a její význam, vliv dítěte s postižením na rodinu, výchovné postoje, potřeby pečujících rodin, jejich podpora.
7. Systém péče o dítě s postižením v raném a předškolním věku- resort zdravotnictví, školství, sociální resort; raná péče (vymezení rané péče, cíle a oblasti podpory, formy poskytované péče); výchovný a vzdělávací systém, nestátní a neziskové organizace.
8. Inkluze v oblasti předškolního vzdělávání- faktory ovlivňující a podporující inkluzivní vzdělávání (dítě s postižením, kolektiv dětí v MŠ, pracovníci MŠ, rodiče), podpůrná opatření (PLPP, IVP, asistent pedagoga, další druhy podpůrných opatření).
9. Legislativní vymezení inkluzivního vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami- školský zákon a jeho prováděcí vyhlášky (Školský zákon 561/2004 v konsolidovaném znění účinném od 1. 9.2016, Zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících, Vyhláška č. 27/2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných).
10. Děti s postižením zraku v MŠ (speciálně pedagogický přístup)
Tyflopédie - charakteristika oboru, předmět, cíl péče. Typy a stupně zrakových vad. Předškolní výchova dítěte s postižením zraku; rozvoj dítěte se zrakovým postižením (kompenzační činitele, rozvoj prostorové orientace, rozvoj sebeobsluhy).
11. Speciálně pedagogický přístup k dětem s vadami a poruchami sluchu v MŠ
Surdopédie - charakteristika oboru, předmět péče a cíl. Význam sluchu pro jedince, typy a stupně sluchových vad. Zvláštnosti vizuální a akustické percepce, odezírání sluchově postižených, reedukace sluchu, kompenzační pomůcky. Individuální péče o dítě se sluchovým postižením v MŠ (rozvíjení sluchu, řeči, motorických schopností, význam hry pro rozvoj zrakového vnímání a pozornosti).
12. Logopedická prevence a speciálně pedagogický přístup k dětem s narušenou komunikační schopností v MŠ
Logopedie - vymezení oboru, předmět a cíl péče. Narušená komunikační schopnost, vady řeči (narušení článkování řeči, vývojová nemluvnost a získaná neurotická nemluvnost, opožděný vývoj řeči, vývojová dysfázie, narušení plynulosti řeči, symptomatrické poruchy řeči u sensorického, mentálního a somatického postižení). Intervence z pohledu učitele v předškolním zařízení, logopedická prevence.
13. Dítě s mentálním postižením v předškolním věku
Mentální postižení - vymezení a klasifikační systém, etiologie. Specifika osobnosti dítěte s mentálním postižením, specifika práce s dítětem s mentálním postižením (v oblasti deficitních funkcí), metody a pomůcky využitelné v edukaci dětí s MP, hra a hračka- její diagnostická a edukační hodnota u dětí s LMP. Výchovně vzdělávací přístupy k dětem s pervazivní vývojovou poruchou.
14. Dítě s pohybovou vadou v MŠ
Somatopédie jako obor speciální pedagogiky- předmět a cíl péče.
Pohybové vady - vrozené, získané, obrny, deformace, úrazy a amputace - klasifikace. Specifika práce s dítětem s tělesným postižením v MŠ (podmínky v MŠ, metodika, pomůcky- vzdělávací, rehabilitační, kompenzační). Dětská mozková obrna - klasifikace, etiologie, členění DMO. Dítě s DMO v mateřské škole.
15. Chronicky nemocné děti v MŠ
Nejčastější chronická onemocnění dětského věku - epilepsie, alergie, cukrovka a obezita, srdeční vady.
Jejich klasifikace. Výchovná péče o chronicky nemocné děti v mateřské škole.

16. ADHD - porucha pozornosti s hyperaktivitou
Základní pojmy, definice, příčiny a projevy, diagnostická kritéria ADHD, možnosti intervence. Specifika práce s dítětem s ADHD v předškolním věku (rodina, mateřská škola)- zásady a postupy při práci s dítětem s ADHD předškolního věku.
17. Sociální znevýhodnění- terminologické vymezení, etiologie sociálního znevýhodnění a jeho projevy a důsledky ve výchově a vzdělávání (dítě, rodina, kontext sociální).
Specifika v přístupu k těmto dětem, specifika přípravy pro vstup do školy.
18. Nadané dítě- vymezení pojmu nadání, typologie, charakteristické projevy nadaných dětí, možnosti identifikace nadaných dětí v MŠ, možnosti rozvoje nadání u dětí v MŠ (způsob práce s nadanými, inspirativní hry).

Čl. 6

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QMZB4 Estetika

- (1) Do zkoušky ústí tyto povinné předměty

a)	KPE/MESB1 (KPE/MESK1)Estetika I	
b)	KPE/MESB2 (KPE/MESK2)	Estetika II
c)	KVV/MUVUB (KPE/MUVUK)	Úvod do teorie výtvarného umění
d)	KPE/MLDB1 (KPE/MLDK1)	Literatura pro děti I
e)	KPE/MLDB2 (KPE/MLDK2)	Literatura pro děti II
f)	KPE/MTDB1 (KPE/MTDK1)	Tvořivá dramatika I
g)	KPE/MTDB2 (KPE/MTDK2)	Tvořivá dramatika II
h)	KPE/MDČB (KPE/MDČK)	Dramatické činnosti v MŠ
i)	KHV/MČHB1 (KPE/MČHK1)	Hudební činnosti v MŠ I
j)	KHV/MČHB2 (KPE/MČHK2)	Hudební činnosti v MŠ II
k)	KSV/MMEB (KPE/MMEK)	Mediální pedagogika
l)	KPE/MHNB1-4 (KPE/MHNB1-4)	Hra na hudební nástroj I-IV
m)	KPE/MPOB (KPE/MPOK)	Pohádky v MŠ
n)	KPE/MLOUB (KPE/MLOUK)	Loutkové divadlo
o)	KPE/MHDB1 (KPE/MHDK1)	Dramatické hry v MŠ I
p)	KPE/MHDB2 (KPE/MHDK2)	Dramatické hry v MŠ II
q)	KPE/MARB (KPE/MARK)	Arteterapie s dětmi předškolního věku
r)	KVV/MKEB (KPE/MKEK)	Prostorová tvorba – keramika pro MŠ
s)	KPE/MVTB (KPE/MVTK)	Výtvarné techniky a jejich vedení
- (2) Zkouška má ústní formu. Čas určený na přípravu je minimálně 20 minut. Vlastní zkouška trvá maximálně 30 minut. Zkouška následuje za obhajobou bakalářské práce.
- (3) Pro KPE/QMZB4 platí pravidla, která jsou uvedena v člancích 3 (3), 3 (7).
- (4) Tematické okruhy zkoušky jsou:
 1. **Estetická výchova v mateřské škole** - její cíle a obsah obecně, pojetí EV v RVP PV- integrované pojetí, propojení EV do rámcových cílů, obsahu vzdělávání a podmínek vzdělávání, co by mělo dítě na konci předškolního věku zvládat v oblasti EV (vědomosti, dovednosti, postoje).
Teoretické otázky: Co je to estetika? Vymezení estetického zkoumání. Původ slova

estetika. Čím se estetika zabývá? **Literatura:** Zuska, Vlastimil: Předmět estetiky aneb o čem to vlastně je. In: Estetika: Úvod do současnosti tradiční disciplíny

2. **Možnosti rozvoje estetického postoje ke světu u dítěte předškolního věku -** vývojová specifika ovlivňující estetické vnímání a postoje, smyslové vnímání jako základ estetického rozvoje, hledání a vnímání krásy v umění, přírodě i všedním životě, pedagog jako vzor a zdroj inspirace.

Teoretické otázky: Psychická distance jako vymezení estetického postoje. Co je to antinomie a variabilita psychické distance? **Literatura:** Bullough, Edward: „Psychická distance“ jako faktor v umění a estetický princip.

3. **Umělecké dílo v praxi mateřské školy -** pedagog jako zprostředkovatel umění, formy uměleckých děl, a obecné zásady pro jejich výběr uměleckých děl pro děti, umění v interiéru i exteriéru mateřské školy a jejím okolí.

Teoretické otázky: Co je to pře-distancování a pod-distancování? Co je to estetická cenzura? **Literatura:** Bullough, Edward: „Psychická distance“ jako faktor v umění a estetický princip.

4. **Hračka a hra jako prostředek estetického rozvoje dítěte –** požadavky na esteticky hodnotnou hračku, vybavení pro hru v mš i na zahradě, hrové materiály (uvést konkrétní příklady kvalitních hraček), hry kruhové, rituály spojené s hrou, práce s lidovým říkadlem (příklady z praxe), příběhem, motivace ke hře, význam zpětné vazby.

Teoretické otázky: Co je to kýč? Jak můžeme rozpoznat kýč a čím se liší od uměleckého díla? Zkuste vymyslet znaky kýče v případě dětských hraček. **Literatura:** Kulka, Tomáš: *Umění a kýč*.

5. **Estetické aspekty divadla pro děti -** užití divadelních prvků ve vzdělávání, divadlo pro děti předškolního věku, loutkové divadlo, divadlo hrané dětmi, besídky a vystoupení předškolních dětí. **Teoretické otázky:** Různé druhy umění a estetická distance – specifika divadla. Vysvětlete, co podle Bullougha znamená anti-realistická povaha umění. **Literatura:** Bullough, Edward: „Psychická distance“ jako faktor v umění a estetický princip.

6. **Literatura pro děti a její možnosti při rozvíjení estetického cítění dětí –** vývoj literatury pro děti a její funkce v historické perspektivě, výběr minimálně deseti výjimečných (oceněných knih) literárních počinů 20. a 21. století, kritický pohled na literaturu pro děti od r. 1989 v ČR.

Teoretické otázky: Různé druhy umění a estetická distance – specifika literatury. Vysvětlete, co podle Bullougha znamená anti-realistická povaha umění.

Literatura: Bullough, Edward: „Psychická distance“ jako faktor v umění a estetický princip.

7. **Poezie a písňové texty jako esteticky kultivují prvek v předškolním vzdělávání –** setkávání dítěte s poezií a písní v průběhu vlastní ontogeneze, historický exkurz do vývoje poezie pro děti, rozlišení kvalitní a nekvalitní, poezie hledání kvalitní poezie a písňových textů v současné tvorbě pro děti (minimálně 10 ukázek).

Teoretické otázky: Různé druhy umění a estetická distance – specifika poesie. Vysvětlete, co podle Bullougha znamená anti-realistická povaha umění.

Literatura: Bullough, Edward: „Psychická distance“ jako faktor v umění a estetický princip.

8. **Filozofie pro děti jako cesta k propojení etického a estetického vnímání světa** – výběr vhodných témat a námětů pro filozofickou rozpravu, kladení otázek a podněcování dialogu, propojení filozofie pro děti s dramatickou výchovou, pohybem, hudbou atd.
Teoretické otázky: Popište metodu sokratovského dialogu a hlavní témata Platónova dialogu *Hippias větší*. Je metoda sokratovského dialogu využitelná i pro předškolní děti?
Literatura: Platón: *Hippias větší*.
9. **Dramatická výchova jako cesta ke kultivaci osobnosti dítěte** – cíle a obsah dramatických činností v předškolním vzdělávání, užití a možnosti rolové hry v mateřské škole (dítě i učitel v roli), metody dramatické výchovy a jejich využití v integrovaném vzdělávání, ukázka projektu s využitím dramatických metod.
Teoretické otázky: Různé druhy umění a estetická distance – specifika divadla. Vysvětlíte, co podle Bullougha znamená anti-realistická povaha umění.
Literatura: Bullough, Edward: „Psychická distance“ jako faktor v umění a estetický princip.
10. **Pohádka a její psychologický, etický a estetický význam pro děti** – psychologická funkce pohádek v předškolním věku, symbolika a zákonitosti pohádek, etická poselství pohádek, umocnění estetického prožitku, výběr pohádek vhodných pro předškolní věk, formy práce s pohádkou.
Teoretické otázky: Různé druhy umění a estetická distance – specifika literatury. Vysvětlíte, co podle Bullougha znamená anti-realistická povaha umění.
Literatura: Bullough, Edward: „Psychická distance“ jako faktor v umění a estetický princip.
11. **Estetické aspekty využití filmového umění v předškolním vzdělávání** – film, televize a video a jejich působení na estetické postoje dítěte předškolního věku, specifika předškolního věku při vnímání a zpracovávání filmu, rozvoj mediální gramotnosti, nabídka vhodných filmových pořadů pro předškolní věk (minimálně 10 děl i s autory a režiséry), formy využití multimedií v MŠ.
Teoretické otázky: Různé druhy umění a estetická distance – specifika filmu. Vysvětlíte, co podle Bullougha znamená anti-realistická povaha umění.
Literatura: Bullough, Edward: „Psychická distance“ jako faktor v umění a estetický princip.
12. **Hudební dílo v MŠ a jeho estetická funkce** -využití hudebního díla v integrovaném vzdělávání, cíle a metodika poslechových činností, rozvíjení hudebního vnímání (poznávání hudebních vyjadřovacích prostředků), výběr skladeb k poslechu (píseň, hudební pohádka, artificiální hudba, hudební miniatury – konkrétní příklady), příklad vhodné realizace poslechu hudby v MŠ.
Teoretické otázky: Různé druhy umění a estetická distance – specifika hudby. Vysvětlíte, co podle Bullougha znamená anti-realistická povaha umění.
Literatura: Bullough, Edward: „Psychická distance“ jako faktor v umění a estetický princip.
13. **Estetické aspekty zpěvu v MŠ**- zpěv jako součást života člověka (ve fylogenezi i ontogenezi) a jeho estetizující funkce, vzdělávací strategie při rozvíjení pěveckých dovedností a základních návyků, vzor učitelky, hlasová hygiena dětí a učitelky, hlasová výchova, výběr písní – lidové písně, autorské písně, riziko výběru písní z oblasti populární hudby, možnosti práce s písní a nácviku, hry se zpěvem.
Teoretické otázky: Různé druhy umění a estetická distance – specifika hudby.

Vysvětlíte, co podle Bullougha znamená anti-realistická povaha umění.

Literatura: Bullough, Edward: „Psychická distance“ jako faktor v umění a estetický princip.

14. **Estetické aspekty využití hudebně pohybových činností v mateřské škole** - vzájemná podpora obou složek (význam pro rozvoj kultury pohybu a hudebního cítění), hra na tělo („vyladění těla“, kultivace sluchového vnímání, rytmického cítění, tvořivosti), pohybový doprovod k písním (vycházející z obsahu nebo hudební formy, popř propojení obojího, příklady) lidové taneční hry, hudebně pohybová improvizace v mateřské škole (vždy příklady v praxi).

Teoretické otázky: Různé druhy umění a estetická distance – specifika tance.

Vysvětlíte, co podle Bullougha znamená anti-realistická povaha umění.

Literatura: Bullough, Edward: „Psychická distance“ jako faktor v umění a estetický princip.

15. **Možnosti výtvarné výchovy při kultivaci estetického cítění dítěte předškolního věku** – malý exkurz dějinami výtvarného umění, konfrontace dětí s výtvarným dílem (galerie, výstavy atd.), vlastní výtvarné činnosti a netradiční techniky.

Teoretické otázky: Jakých pět podmínek doporučuje David Hume pro kultivaci vkusu? Pokuste se je aplikovat na rozvíjení vkusu u předškolního dítěte.

Literatura: David Hume: *O normě vkusu*.

16. **Architektura a prostorové objekty jako součást životního prostředí** – vliv životního prostředí na utváření estetického cítění dítěte, rozvíjení vnímavosti a citlivosti pro celek i detail, funkce pedagoga jako průvodce a hodnotitele, exkurz městem (znát architektonické památky a sopekuly v místě svého pedagogického působení a blízkém okolí).

Teoretické otázky: Jak E. Bullough odlišuje krásné od příjemného? Jakými smysly můžeme podle E. Bullougha esteticky vnímat své prostředí? Proč je podle Bullougha většina uměleckých druhů zaměřena na zrak a sluch? **Literatura:** Bullough, Edward: „Psychická distance“ jako faktor v umění a estetický princip.

17. **Estetika životního prostředí a její propojení s ekologickým životním postojem** – budování schopnosti vnímat krásu živé i neživé přírody a cítit úctu k jejím krásám a darům, zaujímání hodnotících postojů. Zahrada mateřské školy jako prostředek ke kultivaci vztahu k přírodě a její vybavení, využití vycházek (prokázat znalost významných přírodních lokalit v okolí svého pedagogického působení a popsat jejich využití).

Teoretické otázky: Jak E. Bullough odlišuje krásné od příjemného? Jakými smysly můžeme podle E. Bullougha esteticky vnímat své prostředí? Vysvětlíte jeho pozici. Proč je podle Bullougha většina uměleckých druhů zaměřena na zrak a sluch?

Literatura: Bullough, Edward: „Psychická distance“ jako faktor v umění a estetický princip.

18. **Využití estetických disciplín v rozvoji kreativity předškolních dětí** - charakteristika tvořivosti a její specifika v předškolním věku, psychologické základy tvořivosti - vlastnosti tvořivého myšlení, fantazie, motivace tvořivých procesů a doporučení pro rozvoj tvořivosti v mateřské škole, příklad integrovaného celku zaměřeného na rozvoj tvořivosti s využitím estetických disciplín.

Teoretické otázky: Co je to estetika? Vymezení estetického zkoumání. Původ slova estetika. **Literatura:** Zuska, Vlastimil: Předmět estetiky aneb o čem to vlastně je. In: *Estetika: Úvod do současnosti tradiční disciplíny*.

19. **Tvorba vzdělávacího projektu zaměřeného na rozvoj estetického cítění a vnímání světa** – zásady pro tvorbu projektu, jak plánovat a evaluovat projekt, stanovení cílů a tvorba obsahové náplně spolu s dětmi, propojení estetických cílů s obecnými cíli předškolního vzdělávání

Teoretické otázky: Co je to estetika? Vymezení estetického zkoumání. Původ slova estetika.

Část III.

Kvalifikační práce

Čl. 7

Obsahové a formální požadavky

- (1) Minimální rozsah bakalářské práce (vlastní text práce bez obsahu, seznamu literatury, příloh) je stanoven v zadání práce.
- (2) Formální požadavky na úpravu práce stanovuje čl. 16 odst. 7 opatření děkana.
- (3) Požadavky na úpravu citací a způsob uvedení bibliografických údajů stanovuje norma ČSN ISO 690, resp. APA.
- (4) Kritéria hodnocení bakalářské práce jsou uvedena v příloze 1 této směrnice.

Čl. 8

Obhajoba bakalářské práce

- (1) Obhajoba bakalářské práce trvá přibližně 20 minut. Průběh obhajoby:
 - a. Student komisi stručně (např. za pomoci prezentačních programů) představí cíl práce, strukturu práce, výsledky a přínos práce).
 - b. Komise se seznámí s posudky práce.
 - c. Student reaguje na případné připomínky a otázky uvedené v posudku.
 - d. Následuje diskuse k práci, členové SZZ komise mohou studentovi položit doplňující dotazy.
- (2) Hodnocení práce zahrnuje hodnocení obsažené v posudcích i hodnocení obhajoby před komisí SZZ. Výkon je hodnocen jednou známkou.

Část IV.

Závěrečná ustanovení

Čl. 9

Závaznost, aplikovatelnost a výklad směrnice

- (1) Pravidla obsažená ve směrnici jsou závazná pro všechny, jichž se týkají, a to i pro vedoucího katedry. Změna v osobě vedoucího nemá na pravidla uvedená v této směrnici vliv.
- (2) Změny v pravidlech lze činit jen vydáním nové směrnice, a to postupem podle čl. 18 odst. 3 a 4 opatření děkana.
- (3) Vyjde-li najevo rozpor směrnice vedoucího katedry s některým opatřením děkana, proděkana, rektora, prorektora, vnitřním předpisem JU nebo PF nebo se zákonem, použije se přednostně ustanovení, které není obsaženo ve směrnici vedoucího katedry.
- (4) Výkladem směrnice je pověřen proděkan pro studium. Je-li to vhodné či nezbytné, vyžádá si před provedením výkladu stanovisko vedoucího katedry.

Čl. 10

Účinnost

Tato směrnice nabývá účinnosti 1. 12. 2016.

V Českých Budějovicích 30. 11. 2016

Prof. PaedDr. Iva Stuchlíková, CSc.
vedoucí katedry pedagogiky a psychologie

Příloha

Kritéria hodnocení bakalářské práce

Pozn.: kritéria se hodnotí na čtyřstupňových škálách, jejichž krajní polohy jsou uvedeny u každého kritéria.

Obsahová úroveň práce

- formulace cílů: *cíle jsou jasně formulovány - cíle nejsou korektně formulovány*
- struktura práce odpovídá cílům: *zcela odpovídá - neodpovídá*
- jednotlivé části práce: *jsou pro celek podstatné - nejsou podstatné*
- teoretická a empirická část práce jsou: *provázané - neprovázané*
- naplnění cílů práce: *cíle práce naplněny - nenaplněny*

Způsob zpracování

- zvolené metodologické řešení: *odpovídá cílům práce - neodpovídá cílům práce*
- adekvátní použití výzkumných metod, metodických postupů: *zcela adekvátní - neadekvátní*
- způsob prezentace problému/tématu: *přiměřený a jasný - neodpovídá typu práce, není srozumitelný*
- úroveň interpretace a diskuze k řešenému problému: *dostatečná - nedostatečná*
- propracovanost práce: *práce je ve všech svých částech přiměřeně propracovaná - některé části práce nejsou dostatečně dopracované, dokončené*

Práce se zdroji

- práce s odbornou literaturou *výborná - nedostatečná (neodpovídající)*
- aktuálnost použitých zdrojů: *zdroje jsou aktuální - zdroje nejsou aktuální*
- zahraniční zdroje: *práce obsahuje relevantní zahraniční zdroje - práce neobsahuje zahraniční zdroje*
- relevance a validita zdrojů: *relevantní - nerelevantní*
- citační norma: *zcela dodržena - nedodržena*

Jazyková úroveň práce:

- stylistická vyspělost: *odpovídá úrovni odborného stylu - neodpovídá požadované úrovni*
- gramatická úroveň: *neobsahuje gramatické chyby - obsahuje velké množství gramatických chyb*
- odborný jazyk: *používá výborně - nepoužívá*

Formální úroveň práce:

- rozsah práce: *odpovídá - neodpovídá stanoveným požadavkům*
- práce obsahuje požadované náležitosti: *obsahuje - neobsahuje*
- grafická úroveň práce: *vyhovující - nevyhovující*

- struktura a členění práce: *vyhovující - nevyhovující*

ⁱⁱ Zkratky předmětů v závorkách zde a dále v textu se vztahují ke kombinované formě studia.